

PATVIRTINTA

Palangos pradinės mokyklos direktoriaus
2017-08-30 įsakymu Nr. V1-65

PALANGOS PRADINĖS MOKYKLOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Palangos pradinės mokyklos (toliau – Mokyklos) tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

2. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Tvarkos aprašo paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu Mokykloje.

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į patyčias ir į smurtą būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas Mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias ar smurtinį atvejį, turi reaguoti ir stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

5. Visi Mokyklos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su Mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka ir reagavimo į smurtą ir patyčias bei pagalbos joms įvykus schema (priedas Nr. 1).

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. patyčios ir smurtas – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. fizinės patyčios, smurtas: smūgiavimas, daužymas, spardymas, stumdymas, mušimas, purtymas, žnaibymas, draskymas, kandžiojimas, tampymas už plaukų ar ausų, smauginimas, kankinimas (pvz.: vertimas ilgą laiką stovėti nepatogioje padėtyje, karštyje ar šaltyje ir pan.), deginimas (cigarečių gėsinimo žymės, kitų įkaitintų daiktų nudeginimai ant kūno), plikymas vandeniui, badymas, žalojančių daiktų naudojimas ir kt.;

6.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.3. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojama.

6.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.5 patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai).

6.6. patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

6.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.8. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.9. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos Mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA MOKYKLOJE

7. Patyčių ir smurto prevencija ir intervencija yra svarbi Mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi progimnazijos bendruomenės nariai.

8. Mokyklos vadovas yra atsakingas už Mokyklos Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio Mokyklos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą Mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisijos nariai, kurie kiekvienais mokslo metais:

9.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų, socialinio pedagogo ir kt. dėl Mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus Mokyklos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.7. atlieka kitus Mokyklos Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

10. Socialinis pedagogas kartu su klasių vadovais po I pusmečio ir mokslo metų pabaigoje išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą, patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

11. Visais įtariamų ir realių patyčių ir smurto atvejais kiekvienas Mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas nedelsiant reaguodamas:

- 11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias ar smurtą – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;
- 11.2. primena asmeniui, kuris tyčiojasi ar smurtauja vidaus darbo tvarką ir elgesio taisykles;
- 11.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar Mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
- 11.4. informuoja klasės vadovą arba budintį administracijos atstovą apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, smurtą, bei pateikia užpildytą pranešimo formą (priedas Nr. 2);
- 11.5. pastebėjus kibernetines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:
- 11.5.1. išsaugo vykstančių kibernetinių patyčių įrodymus ir ne vėliau kaip kitą darbo dieną pateikia užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą klasės vadovui arba budinčiam administracijos atstovui (priedas Nr.2).
12. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:
- 12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;
- 12.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;
- 12.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;
- 12.4. užpildo pranešimo apie smurtą, patyčias formą (priedas Nr. 2) ir ją perduoda socialiniam pedagogui.
13. Vaiko gerovės komisija:
- 13.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
- 13.2. informuoja Mokyklos vadovą apie esamą situaciją;
- 13.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.
- 13.4. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui), arba jei numatytas veiksmų planas teigiamo rezultato neduoda, smurto ir patyčių sustabdyti nepavyksta, informuoja mokyklos vadovą ir kreipiasi į policiją ir VTAS.
14. Mokyklos bendruomenės nario, įtarusio smurtą/patyčias ar liudijusio patyčių atvejį, gavusio apie jas pranešimą, veiksmai:
- 14.1. kreipiasi į mokinio, patyrusio smurtą/patyčias, klasės vadovą, kuris imasi veiksmų, numatytų Tvarkos apraše.
15. Socialinis pedagogas, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, smurtą:
- 15.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai smurto/patyčių atvejis;
- 15.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto/patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;
- 15.3. užpildo pranešimo apie smurtą/patyčias formą (priedas Nr. 2) ir ją registruoja Patyčių atvejų registracijos žurnale (priedas Nr. 3);
- 15.4. gavęs pranešimą apie smurtą/patyčias iš kitų asmenų, registruoja jį Patyčių atvejų registracijos žurnale (Priedas Nr. 3), nesibaigus patyčių situacijai, imasi spęsti smurto/patyčių atvejį, o esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.
16. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, smurtą turėtų informuoti Mokyklos vadovą, kuris imasi Tvarkos apraše ar kituose Mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.
17. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų informuoti Mokyklos vadovą, kuris nedelsiant imasi Tvarkos apraše ar kituose Mokyklos dokumentuose numatytų priemonių.
18. Kitiems patyčių, smurto dalyviams pagal individualius poreikius Mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

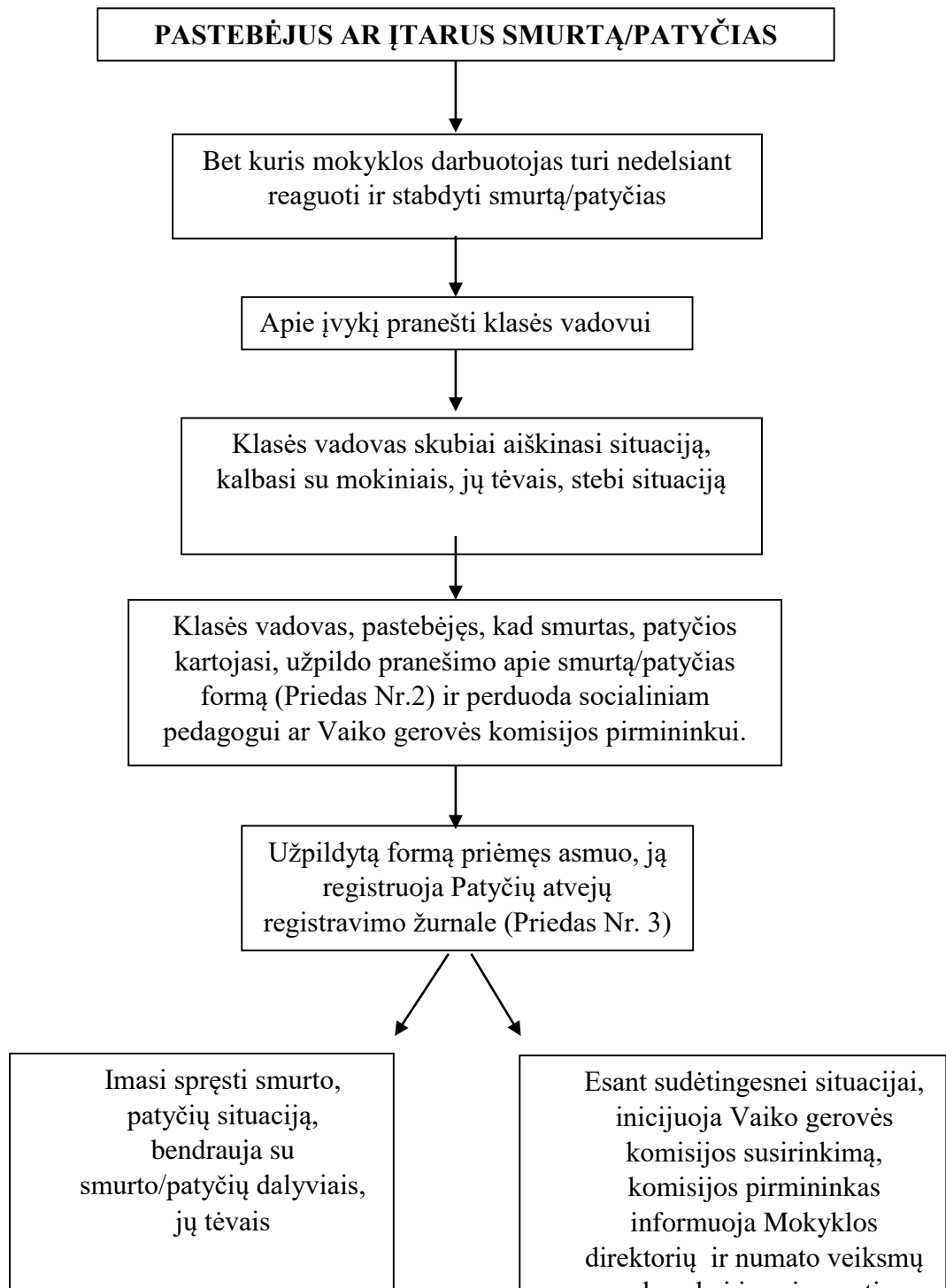
19. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

20. Tvarkos aprašas skelbiamas Mokyklos internetinėje svetainėje www.palangospradine.lt

---

Palangos pradinės mokyklos
smurto ir patyčių prevencijos ir
intervencijos vykdymo tvarkos aprašo
Priedas Nr. 1

REAGAVIMO Į SMURTĄ/PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS SCHEMA

Palangos pradinės mokyklos
smurto ir patyčių prevencijos ir
intervencijos vykdymo tvarkos aprašo
Priedas Nr. 2

PRANEŠIMO APIE SMURTA/PATYČIAS FORMA

_____

Data

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie smurtą/patyčias:	
Kas pranešė apie smurtą/patyčias:	
Kada įvyko smurtas/patyčios (data, val.):	
Kur įvyko smurtą/patyčios:	
Pažymėti	Kokia smurto/patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:
	Fizinės: Vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);
	Socialinės: Įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;
	Kibernetinės: Patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).
	Smurtas. Smurtiniai ir nusikalstami veiksmai (turto naikinimas, vagystės) mokykloje, sąmoningas jėgos taikymas siekiant sužeisti ar įžeisti kitą asmenį, atviras ir sąmoningas fiziškai agresyvus elgesys kito žmogaus atžvilgiu.
	Kiti pastebėjimai (įrašyti)
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <u>patyrusio smurtą/ patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>kuris smurtavo/tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>stebėjusio smurtą/patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

--	--

Išsamesnė informacija apie įvykį:

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje smurto/patyčių situacijoje:

Veiksmų po įvykio, planas su:

Vaiku patyrusiu smurtą/ patyčias:	
Vaiku, kuris smurtavo/ tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Smurto/patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais Mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

Palangos pradinės mokyklos
smurto ir patyčių prevencijos ir
intervencijos vykdymo tvarkos aprašo
Priedas Nr. 3

PATYČIŲ ATVEJŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

F -fizinės
Ž - žodinės
K -kibernetinės
S -socialinės

M - mokinys
S - suaugęs bendruomenės narys

Atvejo Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, pareigos	Smurto ir patyčių pobūdis: F, Ž, K, S	Smurtą patiriantis asmuo (M, S)	Smurtaujantis asmuo (M, S)	Pastabos

